

Barne og likestillingsdepartementet, ved barne og ungdomsavd.elingen

postboks 8036 Dep
0030 OSLO

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.	
Arkivkode:	410.0
Dato:	2/11-09
Saksnr	2009/02808

Deres ref:
Vår ref: 2009/55807-2
Arkivkode: 008

— 036
Dato: 28.10.2009

Høringsuttalelse fra RVTS Sør - ny bestemmelse i barnevernloven § 4-29

Det vises til høringsnotat av 7.7.2009 med forslag til ny bestemmelse i barnevernloven for barn som kan være ofre for menneskehandel.

Rvts Sør kommenterer kun på de punkter som etter vår vurdering krever presisering eller kommentar. Det vil si at vi ikke tar for oss punkt for punkt, men gir tilsvar på bakgrunn av en totalvurdering av departementets forslag.

Rvts Sørs kommentar til lovforslaget/endingene:

1. Behovet for en lovendring

Som høringsutkastet påpeker var ikke menneskehandel et aktuelt tema da barnevernloven ble vedtatt. Dagens bestemmelser er derfor ikke utformet med tanke på å gi hjemmelsgrunnlag for plassering av barn som har vært utsatt for menneskehandel. Dagens bestemmelse er heller ikke utformet med tanke på iverksettelse av de nødvendige tiltak for i ivareta disse barnas spesielle situasjon og behov for beskyttelse. Rvts Sør sier seg enig med høringsutkastet om at dagens bestemmelser bare i begrenset grad åpner for å iverksette nødvendige beskyttelsestiltak for denne gruppen barn og at det således er behov for ny lov. Likevel vil Rvts Sør påpeke at det eksisterende lovverket langt på vei dekker et barns behov for omsorg og sikkerhet i Norge, jf Bvl § 4-6, første og annet ledd, 4-4 og 4-12 a, b, c og d, og således alltid først bør vurderes anvendt.

2. Vedtakets varighet

Departementet understreker at de foreslåtte bestemmelsene kun er ment brukt i tilfeller der det ikke er mulig å oppnå tilfredsstillende beskyttelse av, og omsorg for barnet på annen måte. Dette er en viktig presisering. Vedtak etter bvl § 4-29 vil være av svært inngripende karakter og det er derfor viktig at det settes en klar grense for hvor lenge en slik plassering kan opprettholdes.

Rvts Sør er ikke enig i formuleringen om ”kortest mulig tid” da det i disse sakene kan være vanskelig og tidkrevende å klargjøre fakta i. Tidsavgrensningen må være vid nok til at det innenfor tidsrommet er mulig å avdekke om det er spørsmål om menneskehandel, og tid nok til å avklare barnets omsorgsbehov, for deretter å kunne avslutte plasseringen på en forsvarlig måte.

3. Barn som tigger

Departementet er videre av den oppfatning at den foreslåtte bestemmelsen først og fremst vil være nødvendig å benytte overfor større barn utsatt for menneskehandel, og viser til at majoriteten av barn utsatt for menneskehandel i Norge hittil har vært mellom 15 og 18 år. På dette punktet vil Rvts Sør poengtere at det muligens er en gruppe barn som kan være noe yngre som utfører tigging og som oppholder seg med voksne ”omsorgsgivere”.

I følge straffeloven § 224, annet ledd fremgår det at:

”den som ved vold, trusler, misbruk av en sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd utnytter en person til – b) tvangsarbeid eller tvangstjenester, herunder tigging eller forleder en person til å la seg bruke til slike formål, straffes for menneskehandel med fengsel inntil 5 år.

For denne gruppen barn vil det være nærliggende å tenke at barnevernloven § 4-6, 1. eller 2. ledd kunne beskytte tilstrekkelig, men det er ikke alltid situasjonen anses som akutt nok, og da blir disse barna vanskelig å hjelpe. Det vil det være en styrke for deres rettsikkerhet at de også kan plasseres midlertidig etter bvl § 4-29. Barnevernets vurdering av barnets omsorgsbetingelser vil sammen med politiets anbefaling om beskyttelsestiltak danne grunnlag for anvendelse av loven. Formålet med lovforslaget er å ivareta barnets umiddelbare behov for beskyttelse og omsorg. Videre skal plasseringen bidra til at barnet taes ut av en eventuell menneskehandel-situasjon.

4. Verge

Mange av barna/ungdommene som vil omfattes av bvl § 4-29 vil være enslige mindreårige, og har derfor verge. Etter departementets forslag skal vergen følge med på den omsorg og oppfølging som barnet får under plassering. Vergen vil også få klageadgang til fylkesmannen etter forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon. Rvts Sør kjenner til at det kan være svært vanskelig å rekruttere verger til enslige mindreårige generelt, og at verger i liten grad får opplæring og oppfølging på deres mandat. Vergens funksjon fremgår av vergemålsloven kapittel 5, og tar i første rekke sikte på å regulere den typiske vergefunksjonen, nemlig å ta vare på den umyndiges økonomi. Det er vår vurdering at verger i saker som omhandler menneskehandel bør få kyndig veiledning av fagfolk på spørsmål som omhandler omsorgsbetingelser og omsorgsbehov. Det fremgår av departementets forslag at ”vergen vil i så måte fungere som et supplement til fylkesmannen, som har som ansvar å føre tilsyn med institusjonen og den mindreårige som bor på institusjonen”(5 avsnitt, s27) Rvts Sør er av den oppfatning at dette er en for stor oppgave for en lekmann, dersom denne ikke har spesielle forutsetninger for å håndtere forvaltningssaker.

5. Samarbeid mellom politi og barneverntjeneste

Politiet har et overordnet ansvar for å beskytte personer mot å bli utsatt for alvorlig kriminalitet, herunder å beskytte barn mot å bli utsatt for menneskehandel. Politiet vil være ansvarlig for undersøkelsen og etterforskningen av selve menneskehandelsaken, og på bakgrunn av de konklusjoner som fremkommer vil trusselbildet bli avdekket. Dvs at det er politiet som alene har ansvar for trusselvurderingen.

Barneverntjenesten i den aktuelle kommune har et overordnet ansvar for barnets omsorgsbetingelser og å finne egnet plasseringssted i samarbeid med statens barnevern. Rvts Sør er kjent med at det kan være en særlig utfordring å finne egnede plasseringsalternativer for denne gruppen ungdom. Dersom barnet/ungdommen skal plasseres på sperret adresse kan det i noen tilfeller være behov for plassering langt borte fra opprinnelig oppholdssted av sikkerhetsmessige grunner. Da er det av stor betydning for barneverntjenesten at det er et tett og forpliktende samarbeid mellom barnevern og politi slik at man unngår at plasseringen i seg selv utgjør en risiko for barnet. Ideelt sett skulle barneverntjenesten fremlagt plasseringsalternativ for politiet tidlig i undersøkelsesfasen, slik at plasseringsalternativet inngår i politiets vurdering av trusselbildet. Det fremgår av høringsuttalelsen at departementet mener at vurderingen av om det skal treffes vedtak om plassering av et barn på grunn av fare for utnyttelse til menneskehandel, skal bygge på politiets trusselvurdering. RVTS Sør vil i denne sammenheng påpeke viktigheten av at politiet samarbeider svært tett med barneverntjenesten og holder dem kontinuerlig informert om hvor saken står. Det vil i den praktiske barnevernshverdagen være tilnærmet umulig å få til et godt plasseringsalternativ på kort varsel.

Nødvendigheten av et forpliktende samarbeid mellom politiet og barneverntjenesten må fremgå av forskriften.

6. Fylkesnemnda

For at vedtak etter § 4-29 skal gi et effektivt vern for barn som kan være utsatt for menneskehandel må ikke beviskravet legges for høyt. Rvts Sør er derfor godt fornøyd med departementets formulering om at:

”det er tilstrekkelig for at det skal kunne treffes vedtak at det foreligger alminnelig sansynlighetsovervekt for at det foreligger en nærliggende og alvorlig fare for at barnet utnyttes eller kan bli utnyttet til menneskehandel og at plassering er nødvendig for å beskytte barnet” (s.23 første avsnitt)

Rvts Sør oppfatter at det faktum at beviskravet fremgår eksplisitt i lovteksten, jf formuleringen § 4-29 annet ledd ” er sannsynlig at det foreligger ” som en styrke for barnets rettsikkerhet. Rvts Sør vil påpeke at det er av stor viktighet at også fylkesnemndene får opplæring/gjennomgang av § 4-29 og intensjonen bak en egen paragraf for slike saker.

Med hilsen

Ivar Kjellevik
Senterleder

Tone Weire Jørgensen
Rådgiver
sign

Kopi til:
Bufetat region sør postboks 2403 3104 TØNSBERG